

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

30 липня 2020 р.

Київ

№ 468-р

Про результати розгляду
справи про державну допомогу

За результатами розгляду повідомлення про нову державну допомогу Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, яке надійшло на Портал державної допомоги за реєстраційним номером у базі даних 24360 (вх. № 725-ПДД від 03.12.2019) (далі – Повідомлення), розпорядженням першого заступника Голови – державного уповноваженого Антимонопольного комітету України від 05.02.2020 № 02/40-р розпочато розгляд справи № 500-26.15/18-20-ДД про державну допомогу для проведення поглибленого аналізу допустимості державної допомоги для конкуренції (далі – Справа).

Антимонопольний комітет України (далі – Комітет), розглянувши матеріали справи № 500-26.15/18-20-ДД про державну допомогу та подання з попередніми висновками від 16.07.2020 № 500-26.15/18-20-ДД/326-спр,

ВСТАНОВИВ:

1. ПОРЯДОК ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ПІДТРИМКУ

- (1) На Портал державної допомоги за реєстраційним номером у базі даних 24360 (вх. № 725-ПДД від 03.12.2019) Міністерством розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України відповідно до статті 9 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» було подано повідомлення про нову державну допомогу (далі – Повідомлення).
- (2) За результатами розгляду повідомлення про державну допомогу розпорядженням першого заступника Голови Комітету – державного уповноваженого від 05.02.2020 № 02/40-р розпочато розгляд справи № 500-26.15/18-20-ДД для проведення поглибленого аналізу допустимості державної допомоги для конкуренції. Листом Антимонопольного комітету України від 05.02.2020 № 500-29/02-1912 направлено копію зазначеного розпорядження на адресу Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. На офіційному вебпорталі Комітету опубліковано інформацію про початок розгляду справи про державну допомогу із зверненням до всіх заінтересованих осіб щодо подання ними протягом 30 календарних днів вмотивованих заперечень та зауважень щодо надання державної допомоги та іншої інформації у зв'язку з розглядом справи про державну допомогу.
- (3) Листом від 12.02.2020 № 500-29/02-2337 Комітет із вимогою звернувся до Харківського державного авіаційного виробничого підприємства щодо надання інформації, необхідної для розгляду Справи.

- (4) Листами від 11.03.2020 № 301/320 (вх. № 8-01/3519 від 17.03.2020) та від 09.07.2020 № 301/773 (вх. № 8-01/8913 від 10.07.2020) Харківське державне авіаційне виробниче підприємство надало додаткову інформацію.

2. ВІДОМОСТІ ТА ІНФОРМАЦІЯ ВІД НАДАВАЧА ПІДТРИМКИ

2.1. Надавач підтримки

- (5) Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України (01008, м. Київ, вул. М. Грушевського, 12/2, ідентифікаційний код юридичної особи 37508596).

2.2. Отримувач підтримки

- (6) Харківське державне авіаційне виробниче підприємство (61023, м. Харків, вул. Сумська, 134, ідентифікаційний код юридичної особи 14308894).

2.3. Мета (ціль) підтримки

- (7) Метою (ціллю) підтримки є здійснення тимчасових заходів державної підтримки суб'єктам літакобудування відповідно до Закону України «Про розвиток літакобудівної промисловості» для посилення цивільної та військової безпеки України, забезпечення конкурентоспроможності літаків, двигунів для них та авіаційного обладнання вітчизняного виробництва.

2.4. Очікуваний результат

- (8) Виведення літакобудівної галузі з кризи.
- (9) Спрямування коштів, що вивільняються при звільненні від сплати податків, на розробку, виробництво або ремонт (переобладнання, модифікацію), технічне обслуговування авіаційних техніки, двигунів та обладнання, здійснення науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт зі створення нової авіаційної техніки.

2.5. Підстава для надання підтримки

- (10) Закон України «Про розвиток літакобудівної промисловості».
- (11) Постанова Кабінету Міністрів України від 09.06.2010 № 405 «Про затвердження переліку суб'єктів літакобудування, щодо яких запроваджуються тимчасові заходи державної підтримки» (зі змінами).
- (12) Постанова Кабінету Міністрів України від 09.08.2017 № 635 «Про затвердження Порядку та обсягів ввезення на митну територію України товарів суб'єктам літакобудування зі звільнення від сплати ввізного мита та податку на додану вартість».
- (13) Постанова Кабінету Міністрів України від 07.06.2017 № 476 «Про затвердження Порядку здійснення контролю за використанням вивільнених коштів підприємств-суб'єктів літакобудування, на які поширюється дія норм статті 2 Закону України «Про розвиток літакобудівної промисловості» та які здійснюють розробку та/або виготовлення з кінцевим складанням літальних апаратів і двигунів до них».

- (14) Закон України від 20.12.2016 № 1796 «Про внесення змін до Митного кодексу України та Закону України «Про розвиток літакобудівної промисловості» щодо підтримки літакобудівної галузі».
- (15) Закон України від 20.12.2016 № 1795 «Про внесення змін до розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України щодо підтримки літакобудівної галузі».
- (16) Митний кодекс України.
- (17) Податковий кодекс України.

2.6. Форма підтримки

- (18) Фіскальні заходи.
- (19) Надання податкових пільг.
- (20) Скасування податку.

2.7. Тривалість підтримки

- (21) З 09.06.2010 по 01.01.2025

2.8. Обсяг підтримки

- (22) Інформацію надано з 2010 по 2019 рік.
  - 2010 рік – 67 925 312 грн,
    - з них:
      - кошти, отримані в результаті звільнення від оподаткування податком на землю, – 17 029 312 грн;
      - кошти, отримані в результаті звільнення від оподаткування податком на додану вартість у результаті операцій з ввезення на митну територію України під митним режимом імпорту (реімпорту) товарів, – 50 595 373 грн;
      - кошти, отримані у результаті звільнення від оподаткування податком на додану вартість по операціях з вивезення товарів за межі митної території України під митним режимом експорту товарів, – 300 627 грн.
    - 2011 рік – 67 636 354 грн,
      - з них:
        - кошти, отримані в результаті звільнення від оподаткування податком на землю, – 16 740 354 грн;
        - кошти, отримані в результаті звільнення від оподаткування податком на додану вартість у результаті операцій з ввезення на митну територію України під митним режимом імпорту (реімпорту) товарів, – 50 595 373 грн;
        - кошти, отримані в результаті звільнення від оподаткування податком на додану вартість по операціях з вивезення товарів за межі митної території України під митним режимом експорту товарів, – 300 627 грн.
      - 2012 рік – 97 461 783,15 грн,
        - з них:
          - кошти, отримані в результаті звільнення від оподаткування податком на землю, – 16 508 954 грн;

кошти, отримані в результаті звільнення від оподаткування податком на додану вартість у результаті операцій з ввезення на митну територію України під режимом імпорту (реімпорту) товарів, – 14 599 387,15 грн;

кошти, отримані в результаті звільнення від оподаткування податком на додану вартість по операціях з вивезення товарів за межі митної території України під митним режимом експорту товарів, – 66 353 442 грн.

2013 рік – 83 625 492,88 грн,

з них:

кошти, отримані в результаті звільнення від оподаткування податком на землю, – 16 410 895 грн;

кошти, отримані в результаті звільнення від оподаткування податком на додану вартість у результаті операцій з ввезення на митну територію України під режимом імпорту (реімпорту) товарів, – 9 980 286,88 грн;

кошти, отримані в результаті звільнення від оподаткування податком на додану вартість по операціях з вивезення товарів за межі митної території України під митним режимом експорту товарів, – 57 162 541 грн;

кошти, отримані в результаті звільнення від сплати ввізного мита, – 71 770 грн.

2014 рік – 97 228 199,31 грн,

з них:

кошти, отримані в результаті звільнення від оподаткування податком на землю, – 16 841 067 грн;

кошти, отримані в результаті звільнення від оподаткування податком на додану вартість у результаті операцій з ввезення на митну територію України під режимом імпорту (реімпорту) товарів, – 9 853 842,31 грн;

кошти, отримані в результаті звільнення від оподаткування податком на додану вартість по операціях з вивезення товарів за межі митної території України під митним режимом експорту товарів, – 70 432 602 грн;

кошти, отримані в результаті звільнення від сплати ввізного мита, – 100 688 грн.

2015 рік – 1 978 261,98 грн,

з них:

кошти, отримані в результаті звільнення від оподаткування податком на землю, – 367 480 грн;

кошти, отримані в результаті звільнення від оподаткування податком на додану вартість у результаті операцій з ввезення на митну територію України під режимом імпорту (реімпорту) товарів, – 1 610 781,98 грн.

2016 рік – 526 480 грн,

кошти, отримані в результаті звільнення від оподаткування податком на землю, – 526 480 грн.

2017 рік – 43 598 667,47 грн,

з них:

кошти, отримані в результаті звільнення від оподаткування податком на землю, – 32 200 489,11 грн;

кошти, отримані в результаті звільнення від оподаткування податком на додану вартість по операціях з поставки послуг, що передбачають роботи з рухомим майном, попередньо ввезеним на митну територію України для виконання таких робіт та вивезеним за межі митної території України платником, що виконував такі роботи, або отримувачем-нерезидентом, – 11 398 178,36 грн.

2018 рік – 48 198 069,38 грн,

з них:

кошти, отримані в результаті звільнення від оподаткування податком на землю, – 34 255 060,38 грн;

кошти, отримані в результаті звільнення від оподаткування податком на додану вартість по операціях з вивезення товарів за межі митної території України під митним режимом експорту товарів, – 9 131 256 грн;

кошти, отримані в результаті звільнення від оподаткування податком на додану вартість по операціях з поставки послуг, що передбачають роботи з рухомим майном, попередньо ввезеним на митну територію України для виконання таких робіт та вивезеним за межі митної території України платником, що виконував такі роботи, або отримувачем-нерезидентом, – 4 461 522 грн;

кошти, отримані в результаті звільнення від оподаткування податком на додану вартість у результаті продажу продукції (послуг), виробленої підприємствами літакобудівної промисловості, що підпадають під дію норм статті 2 Закону України «Про розвиток літакобудівної промисловості», за рахунок коштів Державного бюджету України, оподатковуються податком на додану вартість за нульовою ставкою, – 350 231 грн.

2019 рік – 57 392 860,52 грн,

з них:

кошти, отримані в результаті звільнення від оподаткування податком на землю, – 50 539 487,52 грн;

кошти, отримані в результаті звільнення від оподаткування податком на додану вартість по операціях з вивезення товарів за межі митної території України під митним режимом експорту товарів, – 6 853 373 грн.

3. ІНФОРМАЦІЯ ЩОДО ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ

- (23) Відповідно до інформації, зазначеної в Повідомленні, Україна належить до небагатьох країн світу, що володіють повним циклом створення авіаційної техніки. Авіаційна промисловість України є однією з найбільш наукомістких та капіталомістких галузей машинобудування з тривалими циклами виробництва продукції, що в умовах кризових соціально-економічних явищ в країні і світі, недостатньої платоспроможності споживачів та обмеженості в залученні інвестицій і довгострокових кредитів за привабливими для підприємств відсотками потребує вирішення проблеми з пошуку джерел фінансування галузі в необхідних обсягах.
- (24) Основною проблемою галузі залишається багаторічний дефіцит фінансових ресурсів для її розвитку та значне звуження потенційних ринків збуту, що призвело до зниження науково-технічного й технологічного потенціалу авіаційної промисловості та її відставання від рівня розвинутих держав.
- (25) З метою надання підтримки літакобудівній галузі для виведення її з кризи та подолання дефіциту фінансових ресурсів літакобудівних підприємств надається тимчасова державна підтримка галузі. Крім того, деяка продукція та винаходи, що виготовляють суб'єкти літакобудування, мають безпосередній вплив на обороноздатність нашої країни. У разі ненадання підтримки літакобудівній галузі, виведення її з кризи та подолання дефіциту фінансових ресурсів літакобудівних підприємств не вбачається можливим.
- (26) У разі надання тимчасових заходів державної підтримки у формі звільнення від сплати податків на прибуток підприємства, сплати податку на додану вартість при ввезенні товарів на митну територію України та сплати ввізного мита при ввезенні товарів на митну територію України державному підприємству у літакобудівних підприємств вивільняються кошти, які можливо спрямувати на розвиток, модернізацію виробництва, запровадження новітніх технологій.

- (27) Отримувачем державної підтримки є Харківське державне авіаційне виробниче підприємство, яке внесено до Переліку суб'єктів літакобудування, щодо яких запроваджуються тимчасові заходи державної підтримки.
- (28) Відповідно до Статуту підприємства, затвердженого наказом Державного концерну «Укроборонпром» від 24.04.2018 № 148 (далі – Статут), Харківське державне авіаційне виробниче підприємство є державним комерційним підприємством, заснованим на державній власності, та передане в управління Державного концерну «Укроборонпром». Регулювання, контроль та координацію діяльності Харківського державного авіаційного виробничого підприємства здійснює Державний концерн «Укроборонпром» як уповноважений суб'єкт господарювання з управління об'єктами державної власності в оборонно-промисловому комплексі.
- (29) Відповідно до пункту 2.2 розділу 2 Статуту основним напрямом діяльності Харківського державного авіаційного виробничого підприємства є, зокрема: виробництво повітряних і космічних літальних апаратів, супутнього устаткування, ремонт і технічне обслуговування повітряних і космічних літальних апаратів.
- (30) Згідно зі статтею 4 Статуту майно Харківського державного авіаційного виробничого підприємства є державною власністю і закріплюється за ним на праві господарського відання.
- (31) Відповідно до інформації, отриманої під час розгляду Справи, основним видом діяльності Харківського державного авіаційного виробничого підприємства є виробництво повітряних і космічних літальних апаратів, супутнього устаткування та ремонт і технічне обслуговування повітряних і космічних літальних апаратів, зокрема:
- виробництво частин для всіх типів літаків для цивільної та військової авіації;
  - послуги з ремонту, технічного обслуговування літаків для цивільної та військової авіації;
  - послуги з реконструкції літаків та двигунів цивільної авіації;
  - виробництво спецтехнологічної продукції;
  - послуги з механічного оброблення металевих виробів.
- (32) Відповідно до інформації, отриманої від надавача, вивільнені кошти (суми податку, що не сплачуються до бюджету та залишаються в розпорядженні платника податку) Харківське державне авіаційне виробниче підприємство використовує на введення в дію нового оснащення для виробництва літаків та їх агрегатів, що дозволяє економити трудові та матеріальні ресурси, скоротити виробничий цикл та зменшити витрати на виробництво продукції.
- (33) Листом від 09.07.2020 № 301/773 (вх. № 8-01/8913 від 10.07.2020) Харківське державне авіаційне виробниче підприємство повідомило Комітет, що кошти, які були отримані Харківським державним авіаційним виробничим підприємством відповідно до Закону України «Про розвиток літакобудівної промисловості» та Податкового кодексу України шляхом:
- звільнення від оподаткування податком на землю;
  - звільнення від оподаткування податком на додану вартість у результаті операцій з ввезення на митну територію України під режимом імпорту (реімпорту) товарів;
  - звільнення від оподаткування податком на додану вартість у результаті операцій з вивезення товарів за межі митної території України під митним режимом експорту товарів використовуються виключно для виробництва авіаційної техніки, комплектуючих виробів до неї та здійснення технічного обслуговування та ремонту

авіаційної техніки для потреб Збройних сил України та інших державних збройних формувань (Національної гвардії України, МВС), а саме: літаків АН-74, АН-10 різних модифікацій (транспортні, транспортні конвертовані, санітарні, патрульні тощо), надлегких літаків ХАЗ-30, центропланів до літаків АН-148 та АН-158, паливних баків та фюзеляжів для гелікоптерів Мі-2 МСБ, агрегатів для вказаних моделей літаків та гелікоптерів, інтерцепторів.

Зазначені кошти не використовуються для інших цілей виробничої діяльності підприємства.

4. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

4.1. Щодо державної допомоги

(34) Відповідно до пункту 1 частини першої статті 1 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (далі – Закон) державна допомога суб'єктам господарювання (далі – державна допомога) – підтримка у будь-якій формі суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, що спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції, створюючи переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності.

(35) Отже, державна підтримка є державною допомогою, якщо одночасно виконуються такі умови:

- підтримка надається суб'єкту господарювання;
- державна підтримка здійснюється за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів;
- підтримка створює переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності;
- підтримка спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції.

4.2. Щодо літакобудівної промисловості

(36) Закон України «Про розвиток літакобудівної промисловості»:

- створює умови для розвитку літакобудівної промисловості, забезпечує виконання суверенних зобов'язань держави, спрямованих на розвиток літакобудівної промисловості, збереження та збільшення робочих місць на підприємствах суміжних галузей;
- має на меті посилення цивільної та військової безпеки України, забезпечення конкурентоспроможності літаків, двигунів для них та авіаційного обладнання вітчизняного виробництва.

(37) Відповідно до статті 1 Закону України «Про розвиток літакобудівної промисловості» літакобудування визнано пріоритетною галуззю економіки України, а науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи зі створення нової авіаційної техніки віднесено до категорії критичних технологій.

(38) Відповідно до статті 2 Закону України «Про розвиток літакобудівної промисловості» Закон застосовується до юридичних осіб – резидентів України, які здійснюють діяльність у галузі літакобудівної промисловості та згідно із законом мають відповідні ліцензії, а також відповідні сертифікати на право розробки або виробництва, або ремонту, або переобладнання, або модифікації, або технічного обслуговування авіаційної техніки та авіаційних двигунів (далі – суб'єкти літакобудування) та відповідають хоча б двом з таких критеріїв:

- а) здійснюють розробку авіаційної техніки та авіаційних двигунів, виробництво авіаційної техніки та авіаційних двигунів, ремонт авіаційної техніки та авіаційних двигунів;
- б) виконують державне або оборонне замовлення на розробку авіаційної техніки та авіаційних двигунів, виробництво авіаційної техніки та авіаційних двигунів, ремонт авіаційної техніки та авіаційних двигунів;
- в) забезпечують виконання Україною міжнародних зобов'язань з реалізації міжнародних контрактів з розробки авіаційної техніки та авіаційних двигунів, постачання авіаційної техніки та авіаційних двигунів, виробництва авіаційної техніки та авіаційних двигунів, ремонту авіаційної техніки та авіаційних двигунів.

- (39) Перелік суб'єктів літакобудування, щодо яких запроваджено тимчасові заходи державної підтримки, формує центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної промислової політики, та затверджує Кабінет Міністрів України.
- (40) Суб'єкти літакобудування, які не відповідають критеріям, встановленим цією статтею, виключаються Кабінетом Міністрів України із затвердженого Переліку за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної промислової політики.
- (41) Відповідно до статті 3² Закону України «Про розвиток літакобудівної промисловості» суб'єктам літакобудування, які підпадають під дію норм статті 2 цього Закону, надається право бути засновниками та/або учасниками суб'єктів господарювання, у тому числі за участю іноземних суб'єктів господарської діяльності, крім тих, які розташовані або здійснюють свою діяльність на території держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом, та/або до яких застосовуються санкції відповідно до закону.
- (42) Постановою Кабінету Міністрів України від 09.06.2010 № 405 затверджено перелік суб'єктів літакобудування, щодо яких запроваджуються тимчасові заходи державної підтримки.
- (43) Постановою Кабінету Міністрів України від 07.06.2017 № 476 затверджено Порядок здійснення контролю за використанням вивільнених коштів підприємств - суб'єктів літакобудування, на які поширюється дія норм статті 2 Закону України «Про розвиток літакобудівної промисловості» та які здійснюють розробку та/або виготовлення з кінцевим складанням літальних апаратів і двигунів до них (далі – Порядок 1).
- (44) У Порядку 1 термін «вивільнені кошти» означає суму податку на прибуток, що визначається платником податку під час застосування пільги та не сплачується до державного бюджету України, а залишається у розпорядженні платника податку під зобов'язання їх використання за напрямками, які визначені Податковим кодексом України та цим Порядком.
- (45) Відповідно до пункту 6 Порядку 1 вивільнені кошти використовуються на:
- науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи з літакобудування (у тому числі вартості робіт і послуг, отриманих від інших виконавців). Облік таких витрат ведеться окремо відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності;
  - створення чи переоснащення матеріально-технічної бази, під яким слід розуміти комплекс заходів щодо підвищення техніко-економічного рівня окремих виробництв,

цехів і дільниць на основі впровадження передової техніки та технології, механізації та автоматизації виробництва, модернізації та заміни застарілого і фізично зношеного устаткування на нове продуктивніше з розширенням (або без такого) виробничих площ. Облік необоротних та нематеріальних активів, призначених для використання у діяльності платника податку, прибуток від якої звільняється від оподаткування, та розрахунок амортизації таких активів здійснюються окремо та відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності з урахуванням обмежень, встановлених Податковим кодексом України. Показник створення чи переоснащення матеріально-технічної бази враховує також вартість придбаних (оплачених) необоротних та нематеріальних активів у період дії пільги, починаючи з моменту виникнення відповідних підстав для її застосування і протягом усього строку дії такої пільги за умови їх введення в подальшому в експлуатацію та використання у діяльності платника податку, прибуток від якої звільняється від оподаткування;

- збільшення обсягу виробництва. Показник збільшення обсягу виробництва розраховується шляхом порівняння показників собівартості реалізованої продукції за базовий звітний (податковий) період, що передував періоду виникнення пільги (вивільнених коштів), та поточного звітного (податкового) періоду в цінах базового звітного (податкового) періоду;
  - запровадження новітніх технологій, яке включає витрати, що визначені відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, на розробку, впровадження та освоєння виробництва нової продукції чи послуг, створення чи впровадження та (або) вдосконалення конкурентоздатних технологій, а також організаційно-технічних рішень виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що поліпшують структуру та якість виробництва основної продукції платника податку.
- (46) У разі виключення платника податку з переліку суб'єктів літакобудування, щодо яких запроваджувалася пільга з податку на прибуток підприємств, такий платник зобов'язаний нараховувати податкове зобов'язання з податку на прибуток підприємств з першого календарного дня звітного (податкового) періоду, у якому сталося таке виключення.
- (47) Відповідно до пункту 4 Порядку 1 контроль за цільовим використанням вивільнених коштів здійснює Державна фіскальна служба України. Контроль за виконанням інших заходів моніторингу щодо використання таких коштів здійснює Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України відповідно до завдань, покладених на Міністерство.
- (48) Платники податку ведуть окремий облік та визначають окремо прибуток, отриманий від діяльності за кодом виду економічної діяльності за ДК 009:2010, на рівні класів 26.51, 26.70, 30.30, 51.21, 71.12, 71.20, 72.19 та 85.59. Суми вивільнених коштів визнаються як отримане цільове фінансування відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності та відображаються в бухгалтерському обліку підприємств в установленому порядку на окремому рахунку «Цільове фінансування і цільові надходження».
- (49) Постановою Кабінету Міністрів України від 09.08.2017 № 635 затверджено Порядок ввезення на митну територію України товарів суб'єктами літакобудування із звільненням від сплати ввізного мита та податку на додану вартість (далі – Порядок 2).

- (50) Порядок 2 визначає механізм ввезення на митну територію України в митному режимі імпорту товарів суб'єктами літакобудування, що підпадають під дію статті 2 Закону України «Про розвиток літакобудівної промисловості», що звільняються від сплати ввізного мита та податку на додану вартість до 1 січня 2025 року за умови дотримання вимог щодо обсягів їх ввезення та цільового використання. При цьому відчуження таких товарів третім особам, крім відчуження у складі авіаційної техніки, створеної (виготовленої) на момент затвердження їх обсягів, вважається використанням товарів не за призначенням.
- (51) Використання за призначенням зазначених товарів передбачає їх використання для розробки або виробництва, або ремонту, або переобладнання, або модифікації, або технічного обслуговування авіаційної техніки та авіаційних двигунів.
- (52) Відповідно до пункту 2 Порядку 2 Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України разом з Державною фіскальною службою України здійснюють контроль за ввезенням товарів суб'єктами літакобудування на митну територію України та їх використанням за призначенням.
- (53) Згідно з пунктом 3 Порядку 2 суб'єкти літакобудування подають щомісяця до 20 числа місяця, що настає за наступним періодом, митниці Державної фіскальної служби України, якою здійснено митне оформлення товарів за їх призначенням, звіт про їх цільове використання у трьох примірниках за формою згідно з додатком.
- (54) Один примірник зазначеного звіту з відміткою митниці Державної фіскальної служби України, якою здійснено митне оформлення товарів, надсилається такою митницею щомісяця до 25 числа наступного періоду контролюючому органу за місцем обліку суб'єкта літакобудування, другий примірник – щокварталу до 25 числа наступного періоду Міністерству розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України.
- (55) У разі виявлення фактів використання товарів не за призначенням, контролюючі органи за місцем обліку суб'єкта літакобудування вживають заходів, передбачених нормами розділу II Податкового кодексу України.
- (56) Відповідно до пункту 4 Порядку 2 Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України подає у разі потреби Кабінетові Міністрів України пропозиції щодо зміни обсягів товарів, які ввозяться на митну територію України суб'єктами літакобудування із звільненням від сплати ввізного мита та податку на додану вартість.

4.3. Щодо виробництва зброї та військового спорядження

- (57) Частиною другою статті 3 Закону передбачено, що дія цього Закону не поширюється на підтримку, зокрема, на виробництво зброї і військового спорядження для потреб Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, а також правоохоронних органів спеціального призначення, Державної спеціальної служби транспорту, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України.
- (58) Відповідно до статті 1 Закону України «Про державне оборонне замовлення»:
- продукція оборонного призначення – озброєння, військова та спеціальна техніка, військова зброя і боєприпаси, спеціальні комплектувальні вироби для їх виготовлення

- та експлуатації, матеріали та обладнання, спеціально призначені для їх розроблення, виготовлення або використання, спеціальні технічні засоби;
- послуги оборонного призначення – послуги, пов'язані із забезпеченням життєдіяльності об'єктів і споруд оборонного та спеціального призначення, експлуатацією та використанням продукції оборонного призначення;
  - роботи оборонного призначення, зокрема, ремонт, модифікація, модернізація, утилізація та знищення продукції оборонного призначення; науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи або їх окремі етапи із створення, модернізації, утилізації продукції оборонного призначення, розроблення спеціальних технологій, матеріалів та стандартів.
- (59) Відповідно до статті 1 Закону України «Про державний контроль за міжнародними передачами товарів військового призначення та подвійного використання» виробі військового призначення - озброєння, боєприпаси, військова та спеціальна техніка, спеціальні комплектуючі вироби для їх виробництва, вибухові речовини, а також матеріали та обладнання, спеціально призначені для розроблення, виробництва або використання зазначених виробів.
- (60) Порядком розроблення, освоєння та випуску нових видів продукції оборонного призначення, а також припинення випуску існуючих видів такої продукції, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 20.02.2013 № 120 (далі – Порядок 3), визначається механізм розроблення, освоєння та випуску нових видів (зразків) продукції оборонного призначення (далі – зразок) на виконання державного оборонного замовлення (далі – оборонне замовлення), а також припинення випуску зразків, характеристики яких не відповідають сучасним вимогам або потреба в постачанні яких задоволена в повному обсязі і не планується подальше їх виготовлення.
- (61) Порядком 3 визначено такі етапи випуску нових зразків продукції: прийняття рішення про розроблення зразка; розроблення зразка, яке здійснюється відповідно до дослідно-конструкторської роботи; виробництво зразка; модернізація зразка; припинення випуску зразка.
- Отже, законодавством не передбачено розмежування процесів / циклів виробництва, ремонту, технічного обслуговування, модернізації озброєння, військової та спеціальної техніки як продукції оборонного призначення на виконання державного оборонного замовлення.
- (62) Відповідно до статті 1 Закону України «Про державне оборонне замовлення» державне оборонне замовлення (далі – оборонне замовлення) – засіб державного регулювання економіки для задоволення наукових та матеріально-технічних потреб із забезпечення національної безпеки і оборони шляхом планування обсягу фінансових ресурсів, визначення видів та обсягів продукції, робіт і послуг, а також укладення з виконавцями державних контрактів на постачання (закупівлю) продукції, робіт і послуг.
- (63) Згідно із статтею 6 Закону України «Про державне оборонне замовлення» під час планування оборонного замовлення державні замовники виходять з того, що закупівля озброєння та військової техніки, військової зброї та боєприпасів до неї, а також їх модернізація з проведенням ремонту за технічним станом здійснюються виключно за оборонним замовленням. Державні замовники погоджують з Міністерством оборони України пропозиції щодо виконання робіт з розроблення нових видів озброєння, військової техніки та військової зброї, їх складових частин, а також модернізації зазначеної продукції оборонного призначення з метою уникнення дублювання таких робіт.

- (64) Пунктом 2 частини п'ятої статті 6 Закону України «Про державне оборонне замовлення» передбачено, що у проекті основних показників оборонного замовлення враховуються пропозиції щодо постачання (закупівлі) продукції, робіт і послуг:
- необхідних для здійснення заходів, виконання завдань та досягнення показників, визначених державними цільовими програмами, іншими документами планування розвитку Збройних Сил України, інших військових формувань, правоохоронних органів та оборонно-промислового комплексу у відповідному бюджетному періоді;
  - необхідних для виконання покладених на державних замовників завдань;
  - визначених Кабінетом Міністрів України як такі, що мають особливо важливе значення для забезпечення національної безпеки і оборони відповідно до Основних напрямів урядової політики в економічній та соціальній сфері на відповідний рік.
- (65) Відповідно до статті 264 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода), сторони домовились, що вони застосовуватимуть статті 262, 263 (3) або 263 (4) Угоди з використанням як джерела тлумачення критеріїв, що впливають із застосування статей 106, 107 та 93 Договору про функціонування Європейського Союзу, зокрема відповідну судову практику Суду Європейського Союзу, а також відповідне вторинне законодавство, рамкові положення, керівні принципи та інші чинні адміністративні акти Європейського Союзу.
- (66) Статтею 472 Угоди передбачено, що ніщо в цій Угоді не перешкоджає Стороні вживати будь-яких заходів, які:
- а) на її думку, необхідні для того, щоб запобігти розголошенню інформації, що суперечить суттєвим інтересам її безпеки;
  - б) пов'язані з виробництвом зброї, військового спорядження та матеріалів чи торгівлею ними або з дослідженнями, розробкою чи виробництвом, необхідними для цілей оборони, за умови, що такі заходи не завдають шкоди умовам конкуренції стосовно продукції, яка не призначена для використання виключно для військових цілей;
  - с) які вона вважає необхідними для забезпечення власної безпеки, у випадку серйозних внутрішніх безпорядків, які порушують закон і громадський порядок, під час війни або серйозного міжнародного напруження, яке становить загрозу війни, або для виконання взятих на себе зобов'язань з підтримання миру та міжнародної безпеки.
- (67) Статтею 346 Договору про функціонування Європейського Союзу передбачено, що положення Договорів не виключають застосування таких правил:
- а) жодна держава-член не зобов'язана надавати інформацію, розголошення якої, на її думку, суперечить істотним інтересам її безпеки;
  - б) будь-яка держава-член може вживати таких заходів, які вона вважає необхідними для захисту істотних інтересів своєї безпеки, пов'язаних із виробництвом або торгівлею зброєю, боєприпасами та військовими матеріалами; такі заходи не повинні негативно впливати на умови конкуренції на внутрішньому ринку щодо продукції, не призначеної виключно для військових цілей.
- (68) Тлумачення норм, закріплених у пункті (б) статті 346 Договору про функціонування Європейського Союзу, було викладено в рішенні Суду першої інстанції Європейських Спільнот Т-26/01 від 30.09.2003, а саме в пункті 59 цього рішення встановлено, що коли держава-член вживає будь-яких заходів виходячи з міркувань, які вона вважає необхідними для захисту істотних інтересів своєї безпеки, правила законодавства про конкуренцію не застосовуються до державної допомоги.

5. ВИСНОВКИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ РОЗГЛЯДУ СПРАВИ

5.1. Надання державної підтримки на виробництво зброї та військового спорядження

- (69) Отримувачем підтримки є Харківське державне авіаційне виробниче підприємство, яке відповідно до Статуту, затвердженого наказом Державного концерну «Укроборонпром» від 24.04.2018 № 148 (далі – Статут), є державним комерційним підприємством, заснованим на державній власності, та передано в управління Державного концерну «Укроборонпром».
- (70) Відповідно до інформації, отриманої під час розгляду Справи, основним видом діяльності Харківського державного авіаційного виробничого підприємства є виробництво повітряних і космічних літальних апаратів, супутнього устаткування та ремонт і технічне обслуговування повітряних і космічних літальних апаратів, зокрема:
- виробництво частин для всіх типів літаків для цивільної та військової авіації;
  - послуги з ремонту, технічного обслуговування літаків для цивільної та військової авіації;
  - послуги з реконструкції літаків та двигунів цивільної авіації;
  - виробництво спецтехнологічної продукції;
  - послуги з механічного оброблення металевих виробів.
- (71) Листом від 09.07.2020 № 301/773 (вх. № 8-01/8913 від 10.07.2020) Харківське державне авіаційне виробниче підприємство повідомило Комітет, що кошти, які були отримані Харківським державним авіаційним виробничим підприємством відповідно до Закону України «Про розвиток літакобудівної промисловості» та Податкового кодексу України шляхом:
- звільнення від оподаткування податком на землю;
  - звільнення від оподаткування податком на додану вартість в результаті операцій з ввезення на митну територію України під режимом імпорту (реімпорту) товарів;
  - звільнення від оподаткування податком на додану вартість в результаті операцій з вивезення товарів за межі митної території України під митним режимом експорту товарів використовуються виключно для виробництва авіаційної техніки, комплектуючих виробів до неї та здійснення технічного обслуговування та ремонту авіаційної техніки для потреб Збройних сил України та інших державних збройних формувань (Національної гвардії України, МВС), а саме: літаків АН-74, АН-10 різних модифікацій (транспортні, транспортні конвертовані, санітарні, патрульні тощо), надлегких літаків ХАЗ-30, центропланів до літаків АН-148 та АН-158, паливних баків та фюзеляжів для гелікоптерів Мі-2 МСБ, агрегатів для вказаних моделей літаків та гелікоптерів, інтерцепторів.
- Зазначені кошти не використовуються для інших цілей виробничої діяльності підприємства.
- (72) Частиною другою статті 3 Закону передбачено, що дія цього Закону не поширюється на підтримку, зокрема, на виробництво зброї і військового спорядження для потреб Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, а також правоохоронних органів спеціального призначення, Державної спеціальної служби транспорту, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України.
- (73) Враховуючи викладене, оскільки кошти, які були отримані Харківським державним авіаційним виробничим підприємством відповідно до Закону України «Про розвиток літакобудівної промисловості», Митного кодексу України та Податкового кодексу

України шляхом вивільнення від оподаткування податком на додану вартість та оподаткування податком на прибуток, використовуються виключно для виробництва зброї, військового спорядження, авіаційної техніки для потреб Збройних Сил України, а саме: літаків АН-74, АН-10 різних модифікацій (транспортні, транспортні конвертовані, санітарні, патрульні тощо), надлегких літаків ХАЗ-30, центропланів до літаків АН-148 та АН-158, паливних баків та фюзеляжів для гелікоптерів Мі-2 МСБ, агрегатів для вказаних моделей літаків та гелікоптерів, інтерцепторів, відповідно до пункту 1 частини другої статті 3 Закону його дія не поширюється на зазначену підтримку, що надається Харківському державному авіаційному виробничому підприємству на підставі Закону України «Про розвиток літакобудівної промисловості», Митного кодексу України та Податкового кодексу на період з 09.06.2010 по 01.01.2025.

- (74) Разом із цим, у разі якщо Харківське державне авіаційне виробниче підприємство спрямує кошти, які були отримані відповідно до Закону України «Про розвиток літакобудівної промисловості», Митного кодексу України та Податкового кодексу України, не тільки на виробництво зброї і військового спорядження для потреб Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, що передбачено пунктом 1 частини другої статті 3 Закону, така державна підтримка може містити ознаки державної допомоги і потребуватиме додаткового повідомлення до Комітету для здійснення додаткової оцінки.
- (75) За вищевикладених умов державна підтримка у формі звільнення від сплати податків на прибуток підприємства, сплати податку на додану вартість при ввезенні товарів на митну територію України та сплати ввізного мита при ввезенні товарів на митну територію України Харківського державного авіаційного виробничого підприємства, що надається на підставі Закону України «Про розвиток літакобудівної промисловості», Митного кодексу України та Податкового кодексу України на період з 09.06.2010 по 01.01.2025, **не є державною допомогою відповідно до пункту 1 частини другої статті 3 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».**
- (76) Наведені в цьому рішенні обґрунтування та висновки застосовуються виключно для цілей застосування положень Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та не охоплюють правовідносин, що регулюються Законом України «Про захист економічної конкуренції».
- (77) На подання з попередніми висновками від 16.07.2020 № 500-26.15/18-20-ДД/326-спр, надіслане листом від 16.07.2020 № 500-29/02-10003, Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України не надало будь-яких зауважень та заперечень на подання.

Враховуючи викладене, керуючись статтею 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 8 і 11 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та пунктом 8 розділу VI Порядку розгляду справ про державну допомогу суб'єктам господарювання, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 12 квітня 2016 року № 8-рп, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 06 травня 2016 року за № 686/28816, Антимонопольний комітет України

ПОСТАНОВИВ:

Визнати, що державна підтримка у формі звільнення від сплати податків на прибуток підприємства, сплати податку на додану вартість при ввезенні товарів на митну територію

України та сплати ввізного мита при ввезенні товарів на митну територію України Харківського державного авіаційного виробничого підприємства, що надається на підставі Закону України «Про розвиток літакобудівної промисловості», Митного кодексу України та Податкового кодексу України на період з 09.06.2010 по 01.01.2025, **не є державною допомогою відповідно до пункту 1 частини другої статті 3 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».**

Відповідно до частини десятої статті 11 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» Антимонопольний комітет України може відкликати прийняте ним рішення, якщо воно прийнято на підставі недостовірної інформації, що призвело до прийняття необґрунтованого рішення, та прийняти нове рішення у порядку, встановленому цією статтею.

Голова Комітету

О. ПІЦАНСЬКА